

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Folketinget vedtog i 1987 et beslutningsforslag, B 79, om genskabelse af Skjern Å-systemets selvrensende effekt. Af bemærkningerne til beslutningsforslaget fremgik det, at den nedre del af Skjern Å skulle genskabes som en velfungerende biologisk enhed, bl. a. for at genoprette eller restaurere et internationalt værdifuldt naturområde, at mangedoble områdets rekreative og turistmæssige værdi samt at genskabe erhvervsfiskeriet i Ringkøbing Fjord.

Det fremgik tillige, at åens snoninger og naturlige vandstandsvariationer skulle genskabes inden for projektområdet.

Efter vedtagelsen blev der nedsat en arbejdsgruppe, som skulle vurdere, hvilket projekt der ville give det bedste resultat set i forhold til det investerede beløb. Arbejdsgruppen indkaldte forslag og ideer til projektet, og der blev afholdt offentlige møder. Arbejdsgruppen indstillede herefter i juni 1988 den såkaldte Sydløsning som forslag til, hvordan genskabelsen af Skjern Å's nedre løb bedst kunne gennemføres.

Arbejdet med jordopkøb og jordfordeling startede i 1991. Med udgangen af 1997 er der erhvervet 1.585 ha inden for projektområdet, der er på i alt 2.192 ha, svarende til ca. 72% af området. I forbindelse med projektet har der været nedsat et rådgivende udvalg bestående af lokale myndigheder og organisationer samt centrale myndigheder. Udvalget har blandt andet rådgivet om projektområdets endelige afgrænsning og projekteringen.

Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg har løbende været orienteret om projektet gennem redegørelser fra de respektive miljøministre. Udvalget har i 1993 (B 31) og 1996 (B 63) afgivet beretninger i forbindelse med projektet. Finansudvalget har ved aktstykkerne 127 7/2 1990, 71 9/12 1992 og 144 23/2 1994 tiltrådt samt ved aktstykke 200 21/2 1995 taget til efterretning, at der af de bevillinger, der har været opført på de årlige finanslove til naturforvaltning, afsættes midler til gennemførelsen af projektet. Med udgangen af 1997 er der afholdt udgifter på 77 mio. kr.

til erhvervelser, jordfordeling, projektering, overvågning, information m.v.

Skjern Å er Danmarks vandrigeste å. Den afvander et opland på ca. 250.000 ha svarende til 11% af Jyllands areal. I årene 1962-68 blev der gennemført en gennemgribende regulering af Skjern Å's nedre del med tilløb, omfattende et areal på i alt 4.000 ha. Åen blev lagt i inddigede kanaler, og grundvandsstanden blev sænket, således at området kunne omdannes fra eng og rørskov til agerjord. Afvandingen og opdyrkingen medførte dog øget okkerforurening og næringsstofbelastning af Ringkøbing Fjord. Samtidig forsvandt et enestående og vigtigt naturområde, og levevilkårene for en række truede plante- og dyrearter blev stærkt forringede. Endelig er der som følge af afvandingen sket store sætninger i de tørverige jorde i Skjern Å-dalen, og sætningerne fortsætter, hvorfor opdyrkingen bliver mere og mere besværlig.

Naturgenopretningen skal sikre, at der kan genskabes et stort og sammenhængende naturområde af enestående værdi i ådalen. Gennem reetablering af slyngede vandløb med naturlige vandstandsvariationer og våde enge forbedres åernes selvrensende evne, og vandkvaliteten i den nedre del af Skjern Å-systemet forbedres. Levevilkårene for en række plante- og dyrearter vil blive forbedrede, ligesom mulighederne for rekreativ udnyttelse øges.

Projektet vil bidrage til opfyldelse af de målsætninger for nedsættelse af nitratudvaskning, der er fastsat i Vandmiljøplan II og i EF's nitratdirektiv.

2. Hovedtræk i lovforslaget

Lovforslaget beskriver hovedpunkterne af de anlægsarbejder, der skal udføres i forbindelse med naturprojektet, samt bemyndiger miljø- og energiministeren til at træffe beslutning om de foranstaltninger, der er nødvendige for at realisere projektet. Det foreslås, at miljø- og energiministeren kan indgå aftaler med lodsejere i projektområdet om arealerhvervelser eller gennemførelse af projektet på arealerne. I det omfang det er nødvendigt, og der ikke ved aftaler er mulighed for at gennemføre foranstaltningerne, kan